

**Fundació
Autònoma Solidària**

UAB CAMPUS

Debat Obert – Guerra a Ucraïna: resistències i acció no violenta
Dimecres 16 de març de 2022 a les 13h, plaça Cívica, Campus UAB

Informació general del debat obert: Guerra a Ucraïna: resistències i acció no violenta

El dimecres 16 de març del 2022 de les 13:00 a les 14:30 des de FAS i amb la col·laboració de l'Escola de Cultura de Pau i Novacat es va crear un diàleg sobre la “Guerra a Ucraïna: Resistències i acció no violenta. Reflexions, dilemes i propostes de la societat civil” a la plaça Cívica de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) activitat adreçada a la comunitat UAB. En aquest debat hi participen membres d'entitats de pau i no-violència, PDI UAB, membres de la comunitat ucraïnesa a Catalunya i altres agents d'opinió.

Pel que fa a l'estructura del debat, es comença amb l'obertura de l'acte per part del Rector de la UAB, Javier Lafuente; a continuació, Ana Villellas, col·laboradora de l'Escola de Cultura per la Pau, inicia la seva ponència i la segueix l'exposició de Felip Daza de Novact. Seguidament, es plantegen preguntes a les ponents i a les persones assistents per a la construcció de reflexions col·lectives. L'acte és moderat per Marina Caireta de l'Escola de Cultura per la Pau i el tancament el realitza Màrius Martínez, vicerector de Relacions Internacionals de la UAB.

El context de l'activitat i objectius

La invasió militar d'Ucraïna per part del govern rus ha anat acompanyada d'un augment dels discursos mediàtics protagonitzats per relats bel·licistes. L'objectiu d'aquest debat és reflexionar sobre quines accions de resistència civil hi ha envers aquesta situació, què es pot fer - i s'està fent actualment- des de la no-violència i quines respostes es plantegen des de les posicions defensores de la cultura de pau.

L'esdeveniment s'emmarca en el plantejament que entén la universitat com a una institució clau per donar resposta als reptes globals així com a un espai de reflexió, mobilització ciutadana i promoció del pensament crític vers la justícia social.

Els objectius de l'acte es van centrar en:

- 1) abordar de forma directa, plural i constructiva els dilemes de la ciutadania en el posicionament davant el conflicte bèl·lic;
- 2) reflexionar sobre quines accions de resistència civil hi ha, que es pot fer des de la no-violència i la cultura de pau.

Com es construeix la Pau? Ponència Ana Vilellas (ECP)

Des de l'Escola de Cultura de Pau, l'experta Ana Vilellas respon les següents preguntes:

- *Com es construeix la pau? Qui construeix la pau?*
- *Què proposen els moviments antibèl·licistes?*
- *Quin paper hi té la societat civil?*

Davant d'aquestes qüestions, explica com podem actuar a partir de la **cultura de pau** quan es produeix una guerra. Vilellas contextualitza el debat des del moment present; cal ser conscients d'allò que està passant i primer "preguntar" per a passar a l'acció. Donada la immediatesa del conflicte i l'alt cost humà que està generant, s'ha de demanar l'aturada de l'escalada armada, però no només això, també cal recordar la importància de prevenir els conflictes previs a la guerra. Per a fer-ho, ens parla la rellevància de la pràctica de la **pau positiva**: que es construeix a partir de la generació de relacions cooperatives, la transformació de les estructures socials jeràrquiques i de les institucions, així com des de la desconstrucció dels imaginaris actuals. Principalment, cal posar en el centre de la nostra lluita el dret de la vida.

Davant d'una crisi humanitària, primer hem d'exigir **l'alto el foc**. De la mateixa manera, des de la societat civil es pot donar visibilitat i suport a la via diplomàtica, l'objectiu és negociar des de l'objectiu de pau. Recorda que les negociacions mai són fàcils perquè les parts implicades han d'estar disposades a cedir. Una pregunta clau és si les estratègies militars són les adequades per resoldre un conflicte bèl·lic i, més concretament, si ho són per defensar la pau. Des de l'Escola de Cultura de Pau se'ns explica que aquestes estratègies provoquen més pèrdues humanes i prolonguen més temps el conflicte, tanmateix, no podem negar el dret dels pobles a la defensa armada. Per tant, el suport més efectiu és la via democràtica, per tal d'obtenir pau així com recordar el dret a l'assistència humanitària i als processos d'acollida.

Així doncs, una mesura per instaurar la pau i prevenir guerres o invasions, com la que ens ocupa a Ucraïna - tot i no ser la única al món, segons [l'anuari Alerta!, publicat per l'ECP al](#)

[2021](#), a l'any 2020 hi havia 34 conflictes armats actius -, rau en canviar les estructures que ens porten a la guerra. Hem de reflexionar sobre el següent:

1. El concepte de seguretat
2. Desmilitarització
3. Construcció d'un nous conceptes de seguretat.

Iniciatives de resistència no violenta a Ucraïna i arreu. Ponència Felip Daza (NOVACT - Institut Internacional per l'Acció No Violenta)

Des de NOVACT, l'expert Felip Daza respon i reflexiona les següents preguntes:

- *Com donem resposta a la violència sense violència?*
- *Què ens ensenyen les iniciatives de transformació no-violentes d'arreu del món?*

Per reflexionar sobre l'articulació de respostes sense violència a les situacions de violència, abans cal pensar en què entenem per aquestes. Situades en un sistema cisheteropatriarcal i capitalista com el que ens trobem, la violència és legítima i es legitima cada dia amb les dinàmiques i jerarquies profundament desiguals i opressores que imperen en aquest context. Aquesta és la primera problemàtica, que la nostra societat ha normalitzat l'ús de la violència com a eina i resposta per a la resolució de conflictes. Aquest és un dels imaginaris que cal desconstruir per poder tenir una pau real. El primer pas és crear una transformació sociopolítica estructural, que vagi acompanyada d'una transformació intrapersonal i col·lectiva.

A partir de la societat civil podem aplicar la **no-violència estratègica**, un mètode civil que actua sense utilitzar amenaces sobre la vida ni actes de violència. Es basa en demandes de la societat civil per transformar la col·lectivitat a escala sociopolítica i fer ús d'estratègies de desobediència civil, com ara el boicot. Daza recorda que les transformacions seran i són lentes a causa de la gran dificultat de canviar de base els ciments de la societat cisheteropatriarcal i capitalista en què vivim. És una feina a llarg termini per la qual hi ha moltes persones que ja estan lluitant. Porta sobre la taula la col·laboració dels moviments socials i no-violents de les societats russes, bielorusses i ucraïneses; els quals col·laboren per fins comuns, que són derruir els règims autoritaris i antidemocràtics que comparteixen els tres països.

Com a estratègies d'acció no-violenta a gran escala, assenyala que cal forçar a Vladímir Putin a una negociació, és a dir, a acudir a la via diplomàtica i, fins i tot, fer-ho a través de l'atac directe als seus poders substancials: el poder econòmic i el poder militar. També, una altra mesura molt rellevant és a l'escala mediàtica, és crucial que els mitjans de comunicació cooperin a informar i no desinformar. És problemàtic com des d'occident s'està vetant els

mitjans d'informació i professionals russos, ja que s'està contribuint a la desinformació i la propaganda a totes bandes. Per finalitzar, recorda que eventualment el president de Rússia i els seus aliats hauran d'entendre que és molt costosa la invasió a Ucraïna; a nivell de l'impacte econòmic i polític que pot tenir en el seu mateix país, on part de la població està replantejant el seu suport al Kremlin.

Preguntes, reflexions i conclusions.

Per acabar amb el diàleg, es conclou que la idea que la cultura de pau i l'acció no-violenta estan interconnectades. Entre d'altres, ambdues veuen necessari la creació d'un nou imaginari respecte a la "protecció" i la "seguretat"; s'ha d'entendre que les armes no protegeixen.

Des de la participació del públic, s'ha declarat la necessitat d'eliminar el romanticisme dels exèrcits, d'una banda, per part dels mitjans de comunicació i dels audiovisuals i, d'una altra banda, la revisió de la mirada occidental sobre els conceptes de pau i les implicacions i responsabilitats de la defensa armada. En aquest marc, es posa sobre la taula la contradicció que existeix entre persones defensores de l'acció no violenta i la pau i que, alhora, es troben lluny del conflicte (tant geogràficament com social). Pot ser difícil pensar i promoure la pau davant d'una situació de perill imminent vers la vida.

En aquest aspecte, es recorda la importància de l'observació i el monitoratge dels conflictes com a un punt rellevant per a denunciar els crims de guerra i els abusos produïts en aquestes. Des de la societat civil, cal donar suport als grups d'acció no violenta i a l'acció humanitària per poder exigir un canvi de paradigma en termes d'abordatge dels conflictes i una transformació sociopolítica a gran escala, a curt i a llarg termini.